

Sendikal Örgütlenme Nedenleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sendikal Örgütlenme Nedenleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30089>

Özet

Sendikal Örgütlenme Nedenleri Ölçeği (SÖNÖ), çalışanların sendikalara üye olma veya sendikal faaliyetlere katılma motivasyonlarını ve altında yatan nedenleri ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle Türkiye bağlamında, bireyleri sendikal Sendikal Örgütlenme sürecine iten temel faktörleri belirlemeyi hedefler. Ölçek, 2020 yılında Uurlu ve Arslan tarafından yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışması sonucunda literatüre kazandırılmıştır.

Ölçek, toplam 15 maddeden ve üç ana alt boyuttan oluşmaktadır: Maddi ve Sosyal Destekler, Duygusal Etki ile Kişisel ve Mesleki Gelişim. 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanılarak yapılmıştır. Bu yapı, sendikal katılımın sadece ekonomik gerekliliklerden değil, aynı zamanda sosyal destek ve kişisel tatmin gibi psikolojik faktörlerden de kaynaklandığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sendikal Örgütlenme, Sendika Üyeliği, Çalışan Motivasyonu, Örgütlenme Nedenleri, Psikometrik Ölçek, Sosyal Destekler, Türkiye

Yazarlar

Celal Teyyar UURLU, Cihan ARSLAN

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, çalışanların sendikalara katılma kararlarının ardındaki itici güçleri sistematik ve bilimsel bir yöntemle tespit etmektir. Türkiye'deki işgücünün sendikalara yönelme eğilimlerini ve bu eğilimi belirleyen spesifik motivasyon kaynaklarını ölçmek, ölçeğin birincil hedefidir.

Ölçek, araştırmacılara ve sendika yöneticilerine, çalışanların ihtiyaçlarını daha iyi anlamaları ve sendikal faaliyetleri bu ihtiyaçlara göre şekillendirmeleri için gerekli verileri sağlamaktadır. Böylece, sendikal aktivizmin artırılmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesine katkıda bulunur.

Yapı

Sendikal Örgütlenme Nedenleri Ölçeği, sendikal katılımı tetikleyen üç temel motivasyonel yapıyı ölçmektedir. Bu yapılar, çalışanların sendikadan beklentilerini ve sendikanın birey üzerindeki etkilerini kapsamaktadır. Ölçek, bu motivasyonları hem rasyonel (maddi, mesleki) hem de duygusal (sosyal, psikolojik) düzeyde ele alır.

Ölçeğin ölçtüğü üç alt boyut şunlardır: **Maddi ve Sosyal İhtekler** (ücret, çalışma koşulları ve sosyal güvence beklentileri), **Duygusal Etki** (sendikanın aidiyet, dayanışma ve stres azaltma gibi psikolojik faydaları) ve **Kişisel ve Mesleki Gelişim** (eğitim, kariyer fırsatları ve yetkinlik artırma beklentileri).

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, faktör analizi teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Yapılan analizlerde, veri setinin faktör analizi için uygunluğu değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** örneklem yeterliliği değeri .876 olarak bulunmuştur. .80 ve üzeri değerler, verinin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, verilerin çok değişkenli normal dağılıma uygunluğunu test eden **Bartlett's Test of Sphericity** değeri 1749.577 olarak ve bu değer anlamlılık düzeyi (p) .000 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, değişkenler arasındaki korelasyon matrisinin faktör analizi için uygun olduğunu ve ölçeğin yapı geçerliğinin güçlü olduğunu teyit etmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığı, **Cronbach Alpha** güvenirlik katsayısı ile değerlendirilmiştir. Ölçeğin bütün olarak hesaplanan **Cronbach Alpha** katsayısı .888 bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu ve maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda başarılı olduğunu göstermektedir.

Genellikle .70 ve üzeri **Cronbach Alpha** değerleri kabul edilebilir olarak değerlendirilirken, .888 gibi yüksek bir değer, Sendikal Örgütlenme Nedenleri Ölçeği'nin psikometrik açıdan oldukça güvenilir bir araç olduğunu ortaya koymaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek, açılmaya çalışılan faktör analizi (AFA) sonucunda 15 madde ve 3 alt boyuttan oluşan bir yapı sergilemiştir. Bu üç faktör, sendikal örgütlenme motivasyonlarının heterojen yapısını temsil etmektedir.

Alt boyutların madde sayıları ve faktör yükleri aşağıdaki gibi dağılmıştır:

Maddi ve Sosyal İhtekler: Bu alt boyut 4 maddeden oluşmaktadır ve genellikle ücret, sosyal haklar ve iş güvencesi gibi somut faydaları içermektedir.

Duygusal Etki: Bu alt boyut 6 maddeden oluşmaktadır ve bireyin sendika yoluyla elde ettiği psikolojik destek, dayanışma hissi ve aidiyet duygusunu ölçmektedir.

Kişisel ve Mesleki Gelişim: Bu alt boyut 5 maddeden oluşmaktadır ve sendikanın sunduğu

edütim, kariyer fırsatları ve kişisel yetkinliklerin artırılmasına yönelik beklentileri kapsamaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Anket Formu)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çalışanlar (Sendikası veya sendikası olmayan, sendikaya üye olma potansiyeli taşıyan yetişkin bireyler)

Yaş Grubu: Yetişkin (Çalışma hayatındaki bireyler)

Popülasyon Detayları: Orijinal geçerlik ve güvenirlik çalışmasında kullanılan örneklem, Türkiye'deki çeşitli sektörlerde çalışan bireylerden oluşmaktadır.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır. Seçenekler 1="Kesinlikle Katılmıyorum" ile 5="Kesinlikle Katılıyorum" arasında değişmektedir. Yüksek puanlar, ilgili motivasyon faktörünün sendikal örgütlenme kararında daha etkili olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Sendikal Motivasyon, İşçi Hakları, KMO, Bartlett's Test of Sphericity, Güvenirlik Katsayısı, İşçi Sendikaları

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut Değil

Bağımlı E-posta Adresleri: celalteyyar@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Yazma adresi kaynakta belirtilmemiştir. Sorumlu yazarın e-posta adresi üzerinden iletişime kurulabilir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Kullanım ücretine dair bilgi kaynakta belirtilmemiştir.

Test Yılı: 2020 (Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması'nın Yayınlandığı Yılı)

Kaynakça

U?urlu, C. T., & Arslan, C. (2020). Sendikal Örgütlenme Nedenleri Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çal??mas?. *Electronic Journal of Social Sciences*, 19(74).

?gili makalenin tam metnine a?a??daki linkten ula??labilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: sendikal-orgutlenme-nedenleri-olcegi-toad.pdf

Sendikal Örgütlenme Nedenleri Ölçeği Maddeleri

Sendikal Örgütlenme Nedenleri Ölçeği, toplamda 15 maddeden oluşmakta olup, bu maddeler a?a??da belirtilen üç alt boyutta gruplanm??tır:

Maddi ve Sosyal ?stekler (4 madde)

Duygusal Etki (6 madde)

Kişisel ve Mesleki Gelişim (5 madde)

Derecelendirme 5'li Likert tipi formatında olup, (1=Kesinlikle Katılmıyorum - 5=Kesinlikle Katılıyorum) şeklinde yanıtlanmaktadır.